

Rozdělení rolí / informací v knihovně katedry

- A) Nejen logické rozdělení knihovny na katedře
- B) Problémy spojené s tím rozdělení
- C) Snaha tyto problémy vyřešit do budoucna

A) Nejen logické rozdělení knihovny na katedře

Jako za vše na katedře, tak i za knihovnu (činnost, stav, ...) je plně zodpovědný vedoucí katedry. Ten pouze (jakoby) deleguje zodpovědnost na jmenovaného knihovníka (má na to právo ze své funkce), ale při jakékoli kontrole / nesrovnalostech je za toto zodpovědný vedoucí katedry, tedy v podstatě za činnost knihovníka (kterého jmenoval).

(V tomto textu se ještě občas vyskytuje pojem "Katedra", to jsou knihy nepatřící ani do GL, ani do CMP. Jde zřejmě o knihy zděděné po odloučení od katedry řídicí techniky. Lze je však pro jednoduchost považovat za část GL.)

Knihovna na katedře se skládá ze dvou částí nejen logických, ale do velké míry i fyzicky oddělených částí:

- **GL** – Hlavní katederní knihovna obsahující informace o všech položkách (ne však nutno o úplně všech umístěných v části CMP a rovněž vůbec neobsahuje informace o výpůjčkách v části CMP). Umístěna v budově E.
- **CMP** - pod-část katederní knihovny obsahující pouze položky CMP. Umístěna v budově G (vůbec neobsahuje BP/DP/DisP/výzkumné zprávy)

Hlavní knihovník (Petr Novák) zastřešuje v podstatě obě tyto části a je (pouze) jediná styčná osoba pro externí kontakt, zejména s UK ČVUT (ústřední knihovna ČVUT). Avšak (pod)část CMP má na starosti (zejména umístění a půjčování) jiná / samostatná osoba (Hana Pokorná). Vysvětleno na příkladu:

- UK ČVUT pošle informaci o dostupnosti nové zakoupené knihy k vyzvednutí pouze hlavnímu knihovníku katedry (UK ČVUT neví o nějakém rozdělení knihovny na katedře).
- Hlavní knihovník knihu vyzvedne v UK ČVUT a donese ji na katedru.
- Zjistí, zda je kniha určena pro GL nebo CMP (podle toho kdo ji objednal / pro koho je). Občas se toto musí i pracněji dohledat.
- Zaeviduje knihu do databáze s rozdílem podle určení pro GL nebo CMP

- Kniha je určena pro GL:

- zapíše všechny údaje knihy do databáze (katedry), jako umístění zadá GL
- přiřadí knize katederní číslo (pořadové GL-XXXX, přiděluje hlavní knihovník)
- zanesou ji objednávacímu (půjčená), nebo ji uloží do knihovny (volná)
- hlavní knihovník má přehled jaké knihy jsou volné / půjčené / ztracené pouze v části GL

- Kniha je určena pro CMP:

- zapíše všechny údaje knihy do databáze (katedry), jako umístění zadá CMP
- knize určené pro CMP hlavní knihovním katederní číslo nepřirazuje
- zanese knihu do části / oddělení CMP a tím činnost pro hlavního knihovníka končí, dále se o knihu (její stav) v podstatě vůbec nezajímá
- (oddělení CMP dá knihu do své databáze, zde jsou pouze knihy CMP)
- (někdo jiný než knihovník v CMP přiřadí knize číslo CMP-A/B/C/Dxxxx, knihovník CMP ji vloží do knihovny / případně dá objednávacímu)
- (hlavní knihovník neví jaký je aktuální stav knihy v části CMP volná / půjčená, na toto se musí / může informovat u správce CMP knihovny)
- Pokud knihovním CMP zašle hlavnímu knihovníku katederní evidenční číslo, tak jej hlavní knihovním přidá do své databáze (pro obecnou informaci).

=> Knihovník CMP může získat (skoro) všechny informace o CMP knihovně, ke které má (samozřejmě) přístup a GL části knihovny z WWW, kde je umístěn obsah GL knihovny, tedy jaké knihy jsou v GL knihovně, jejich dostupnost (volná / vypůjčená) a všechny jednoznačně identifikační čísla (systémové, přírůstkové, katederní).

=> Knihovník GL (hlavní knihovník) nemůže snadno získat informace z CMP knihovny (nemám přístup do CMP knihovny), může však požádat knihovníka CMP části. Hlavní knihovník (nyní Petr Novák) nemá účet na serveru "@cmp", tedy nezjistí, jaké knihy jsou skutečně v databázi CMP, nezjistí stav knihy (volná / půjčená), některé knihy jsou půjčeny dokonce nepřímo (na knihovníka části CMP) nemůže opravit / editovat položky v CMP knihovně atd.

Toto jsem se snažil změnit (viz dále).

B) Problémy spojené s tím rozdělení

Rozdělení na GL a CMP samozřejmě způsobuje nějaké (i nemalé) problémy:

- Pokud chce někdo od hlavního knihovníka půjčit knihu z části CMP, tak jej hlavní knihovník pošle za správcem knihovny části CMP (hlavní knihovník nemá buď ke knize přístup, nebo nemá přístup do systému pro její půjčení, nebo ani neví kde je kniha umístěna / nachází se, a zda je dostupná pro půjčení).

- Všechny knihy z části CMP nemusí být v databázi katedry (u hlavního knihovníka). Zejména ty, které si CMP pořídilo samo (nebo je knihovně CMP někdo věnoval, takové jsou, nešly přes UK ČVUT, nebo nešly přes hlavního knihovníka). To se nyní bohužel začíná stávat u eKnih (ekniha se z UK ČVUT nevyzvedává, dostane ji rovnou objednávací / kupující a ne hlavní knihovník, není fyzická).

- Není souhrnná informace, zda má někdo půjčeny knihy z GL i (současně) z CMP části knihovny. Je nutno se na konkrétní osobu zeptat v každé knihovně zvlášť. Pokud chce někdo informace o knize z CMP, pošle jej hlavní knihovník do části CMP (hlavní knihovník pouze ví, že kniha je v části CMP, ale neví její stav). Lidi z CMP chodí do CMP knihovny (za správcem CMP knihovny) přímo, nikoli přes hlavního knihovníka katedry (nemělo by to význam). Hlavní knihovním neví o těchto výpůjčkách.

- Ještě před několika lety lidi odcházející z katedry chodili pro podpis, že nic nedluží v knihovně pouze do té části knihovny podle svého logického umístění, tedy pouze do CMP nebo pouze GL (tím samozřejmě mohlo dojít ke ztrátě knih). GL (katederní) by měla být hlavní, ale nevěděla, zda má někdo něco půjčeno v CMP. A naopak CMP vůbec nevěděla, zda má někdo něco půjčeno z GL (katedry). Nyní se část CMP zeptá

části GL nebo naopak zda člověk při odchodu nic nedluží v té druhé (většinou však Kristýna L. informuje o odchodu člověka z katedry jak část GL, tak i CMP).

=> Hlavní knihovník má tedy na starosti, neboli zodpovídá za celou knihovnu na katedře (GL + CMP), ale veškeré půjčování knih z části CMP (jak lidem v CMP, tak případně i lidem v GL, tak i mimo katedru) jde zcela mimo něho a o těchto půjčkách / vráceních vůbec neví (nemá přehled).

C) Snaha tyto problémy vyřešit do budoucna

Byla snaha o spojení aspoň informací o výpůjčkách (případně celých částí) GL a CMP:

Asi před dvěma lety jsem si vymohl možnost průběžného stahování dvou souborů obsahujících knihy a výpůjčky z části CMP (nebudu popisovat detaily) za účelem nejprve udělat jednotný seznam výpůjček (zejména pro odchod lidí) přes celou katedru a později tyto dvě knihovny spojit do jedné (GL stejně obsahuje mnoho informací z CMP, v podstatě kromě výpůjček a CMP čísel vše). Po asi půl roce práce se něco povedlo, ale není to zcela funkční, proč?

- CMP nemá databázi, ale BIB (textový) soubor obsahující velké množství chyb v syntaxi a nejsem schopen jej s určitostí načíst (některé záznamy ztratím / nepoznám a ani to nevím).

Letos (2021) v prosinci jsem zjistil (po dotazech na Dana Večerku), že na CMP serveru je více souborů obsahující CMP knihy. Toto mi bohužel kdysi nikdo neřekl. Tímto tedy moje snaha o spojení tak nějak skončila.

- V knihovně CMP u mnoho knih chybí údaje pro jakékoli dobré spojení částí GL a CMP (název a autor vše neřeší, tam jsou překlepy, jiné názvy, zkráceniny, ...). Dříve se systémové / přírůstkové číslo do CMP knihovny vůbec nezadávalo (jednoznačně určuje knihu). Nyní se zadává pouze přírůstkové (často však podivné formáty).

- Postupem času každý jiný knihovník v CMP zapisoval údaje důležité pro spojení (CMP s GL) jiným stylem. Nejdůležitější přírůstková čísla (pokud jsou) mají různé tvary nebo jejich části zcela chybí (uveden třeba pouze rok, nikoli pořadové číslo v roce).

- Jediná možnost byla požadovat opravy v BIBu v CMP části knihovny. Mnoho oprav udělal Ondřej Drbohlav, ale poslední (asi) z toho léta již zatím nikoli. Samozřejmě to nejsou poslední opravy, jakmile se podaří načíst další část, tak se zjistí další chyby.

- V části GL jsou výpůjčky na (čitelná) jména. V části CMP jsou výpůjčky na "loginy" na server "@cmp (tedy nikoli jména lidí). Nelze snadno programem převést loginy na jména (většinu jsem jich našel manuálně na "UserMap"). Některé knihy jsou dokonce půjčeny na správce knihovny (žadatelé neměli login na "@cmp"), informace o vypůjčení jsou tedy velmi nevhodné pro spojení.

- Pro evidenci vypůjčení v GL jsou použita snadno detekovatelná evidenční čísla (GL-XXXX), zcela přehledné. Pro evidenci vypůjčení v CMP jsou použity (specifické) obecně nic neříkající indexy v BIBu, velmi nečitelné (nikoli tedy přiřazená evidenční čísla knih v CMP oddělení, jak by se čekalo).

Z těchto mnoha problémů jsem spojování GL a CMP tak nějak vzdal. Z mé strany byla velká snaha, ale bohužel. Nějak spojené výpůjčky jsou na WWW, ručím za informace z GL, ale vůbec neručím, že jsou tam i všechny výpůjčky z části CMP (ten BIB má asi 2tis záznamů, zdá se, že se občas aktualizovala syntaxe).

Knihovna CMP používá z BIBu velmi málo informací, v podstatě pouze název, autora a CMP evidenční číslo pro nalezení umístění knihy v budově G. Pro mnoho knih je však toto nedostatečné pro spojení záznamů GL a CMP.

Práce na zlepšení knihovny:

Před dvěma lety jsem sehnal studenta na tvorbu nové aplikace pro správu knihovny. Udělal jsem export původní aplikace do EXELu. Prof Matas (jako garant oboru) nechtěl tuto bakalářku nějak povolit (důvody byly různé), a o studenta jsem tedy přišel. Bohužel již nešlo vrátit data do původní aplikace (začaly se již čistit / upravovat). Tak jsem používal pouze tabulky v EXELu. Loni jsem sehnal dalšího studenta. Ten vytvořil aplikaci. Nejprve měl slíbené nějaké umístění (způsob) na katedrení WWW, ale toto Dan Večerka při odevzdání diplomky najednou něco změnil a bylo nutno něco v aplikaci předělat (nevím přesně co). Dan večerka slíbil, že tedy to nové připraví, bohužel teprve letos v říjnu Dan Večera umožnil zprovoznit aplikaci na serveru katedry (tedy 5 měsíců po žádosti / změně, nevím co tak dlouho trvalo, ale bohužel již student není ve škole). Mezitím jsem průběžně žádal Ondřeje Drbohlava o úpravu BIB, protože jsem stále doufal v možnost spojení GL a CMP (poslední úpravu mi zatím stále neudělal). Ted mám však problém novou knihovnu zcela zprovoznit, do WWW aplikací (nijak) nevidím. Tedy velmi lituji toho, že jsem se do tohoto pouštěl (snažil jsem se něco udělat, ale dopadlo to jinak, nejhůře asi pro mě). Samozřejmě novou WWW aplikaci pro minimální zprávu knihovny zprovozním (i když již na katedře nebudu).

Z tohoto důvodu jsem nechtěl (dosud) řešit žádné vyřazování / odepisování / převody. Protože:

- V nové aplikaci je připraven export do EXELu podle příznaků / značek u knížek. Přidá se příznak / značka knížce, udělá znova export, tedy vždy aktuální na vyžádání, žádné tabulky po souborech.

- Práce se tabulkami do EXELu je strašná (ani nevím, jak se rovnají sloupce). Kopírováním vznikne spousta chyb, často se mi rozhodí formátování / čeština / ... Mnohokrát jsem použil moje tabulky knihovny ze zálohy, protože došlo k rozpadu (asi mnoho údajů).

- Pokud budeme něco vyřazovat / převádět je vhodné mít přehled o celé katedře a vše do jednoho seznamu. Někomu z CMP se převedou knížky do CIIRCu a pak se zjistí, že má ještě něco půjčeno z GL části (protože CMP neví o GL a naopak).

- Seznamy (pro vyřazení / odpisy / převody / ...) od knihovníka CMP (Hanka Pokorná) sice obsahují knížky, ale vůbec neobsahují potřebné informace zasílané do UK ČVUT. Neobsahují vůbec systémová čísla (nejsou vůbec uložena v CMP knihovně), a velmi málo obsahují přírůstková čísla (v CMP knihovně pouze u nových knížek, dříve vůbec, nebo ve špatném formátu, nebo neúplná). Bez těchto údajů nelze nic zasílat do UK ČVUT. Knihovník CMP tyto čísla nezíská (prostě je nemá ve své databázi). Je tedy velmi pracné pro hlavního knihovníka ke knížkám z CMP tato čísla doplňovat z celkové knihovny GL/katedry (viz úvod).

- Jak tyto čísla najít a doplnit? Seznamy (pro vyřazení / odpisy / převody / ...) od knihovníka CMP (Hanka Pokorná) obsahují většinou pouze názvy, autory a evidenční čísla CMP. Občas pouze evidenční čísla CMP. Název je často zapsán jinak (těžko se vysvětluje, zejména dlouhé názvy a série knih). Čísla CMP v podstatě nejsou v databázi knihovny GL/katedry (některé byly doplněny, u starších knížek jsem se je snažil programově spojit vytažením ze souboru BIB obsahující knihovnu CMP, jejich přesnost však nezaručím, na to nelze spoléhat). Hlavní knihovník nemá přístup do databáze CMP, aby podle čísla CMP ověřil, o jakou knihu skutečně jde. Takže seznam dodaný formou CMP čísel je pro hlavního knihovníka zcela nepoužitelný (tato číslo nemá dne ověřit a ani neví, jaké knize skutečně přísluší).

- Knihovník CMP (Hanka Pokorná) nemá žádnou možnost cokoli v knihovně CMP opravit nebo smazat.

Snad je po přečtení tohoto zřejmé, že hlavní knihovník neměl zájem / nechtěl v tomto stavu knihovny dělat nějakou větší administrativu týkající se třeba více než 10 knih, již vůbec ne 50 nebo ještě více (knihovna CMP dodá seznam knih formou evidenčních čísel CMP, které hlavní knihovník nikde nemá a začíná velmi časově náročná činnost s nejistým výsledkem). Informační spojení obou knihoven by toto vše řešilo, ovšem se stále časově posouvalo (nikoli však vinou hlavního knihovníka). Proto je samozřejmě správce CMP knihovny (Hana Pokorná) právem naštvaný/á na hlavního knihovníka (Petr Novák), že se neměl k řešení vyřazování / převodů iniciovaných od správce CMP knihovny. Zpoždění / problémy při vytvoření nové WWW aplikace pro správu knihovny bylo zcela nečekané a rovněž jsem nepočítal již letos (koncem) roku s odchodem do CIIRCu (trochu se to urychlilo, samozřejmě jde o mé svobodné rozhodnutí).